

Dan Simmons je velikán
mezi spisovateli.
Klobouk dolů před tím,
co dokázal.

Lincoln Child

DAN SIMMONS

ᵛ DĚTI NOCI

DĚTI
NOCI

Children of the Night
Copyright © 1992 by Dan Simmons
All rights reserved.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Milan Žáček, 2022
Cover © Kateřina Urbanová, 2022
© DOBROVSKÝ s. r. o., 2022

twitter.com/knihydobrovsky
www.facebook.com/KnihyDobrovsky.cz

ISBN 978-80-277-2679-0 (pdf)

DAN SIMMONS

DĚTI
NOCI

F&B&S

Dětem

JEDNA

Do Bukurešti jsme letěli, prakticky jen co utichla střelba, a na letišti Otopeni jsme přistáli těsně po půlnoci 29. prosince 1989. Coby polooficiální Mezinárodní posudkový kontingent nás vyzvedli u mého learu, provedli zmateným hemžením, které se od rumunské revoluce považovalo za celnici, a poté nahnali do VIP minibusu Národního úřadu pro turistiku, v němž jsme měli absolvovat čtrnáctikilometrovou jízdu do hlavního města. Pro mě ke schůdkům z letadla přivezli invalidní vozík, ale máchl jsem rukou, že ho nepotřebuji, a do minibusu došel po svých. Nebylo to snadné.

Donna Wexlerová, naše kontaktní osoba na americkém velvyslancství, ukázala na dvě díry po kulkách ve zdi kousek od zaparkovaného minibusu, ale dr. Aimslea ji trumfl jen tím, že cestou po osvětleném kruhovém nájezdu spojujícím letištní terminál s dálnicí ukazoval prstem z okna.

Podél této hlavní dopravní tepny, v místech, kde za normálních okolností měly čekat taxíky, trůnily tanky sovětského stříhu, s dlouhými hlavními namířenými k vjezdu na letištní příjezdovou cestu. Dálnici a letištní střechy lemovala palebná stanoviště v podobě pytlů s pískem a sodíkové lampy žlutě osvětlovaly přílby a pušky vojáků

na stráž, ač jim zároveň tváře vrhaly do hlubokých stínů. Vedle tanků pospávali další muži, někteří v uniformách pravidelné armády, jiní v ubohých svršcích revolučních milicí. Na okamžik mi před očima vyvstala dokonalá iluze chodníků posetých těly rumunských mrtvých a zadržel jsem dech a pomalu vydechl, až když jsem uviděl, že se jedno tělo pohnulo a druhé si zapálilo cigaretu.

„Minulý týden odrazili několik protiútoků loajalistických vojáků a jednotek Securitate,“ zašeptala Donna Wexlerová. Z tónu jejího hlasu bylo patrné, že je to ožehavé téma, podobně jako sex.

Radu Fortuna, drobný mužík, který nám byl na letišti chvatně představen jako průvodce a kontaktní osoba na dočasnou vládu, se otočil na sedadle a zakřenil se, jako by ho sex ani politika do rozpaků neuváděly. „Oni zabíjí hodně lidí ze Securitate,“ pronesl nahlas a ještě víc se křenil. „Ceaușescovi lidi se třikrát pokusili obsadit letiště... třikrát kaput.“

Wexlerová přikyvovala a usmívala se, ač jí tento rozhovor byl zjevně proti srsti, ale dr. Aimslea se naklonil do uličky. Světlo poslední sodíkové lampy mu ozařovalo holou hlavu několik vteřin, než jsme vjeli do tmy prázdné dálnice. „Takže Ceaușescův režim doopravdy padl?“ zeptal se Fortuny.

V náhlé tmě jsem spatřil pouze nepatrný záblesk Rumunova úsměvu. „S Ceaușescem je konec, ano, ano,“ říkal. „Jeho a tu jeho krávu manželku odvezli do *Târgoviște*, víte... kde měli, jak se to říká... *proces*.“ Radu Fortuna se opět zasmál; ozval se zvuk, který jakýmsi způsobem zněl dětsky a zároveň krutě. Uvědomil jsem si, že se ve tmě zlehka chvěji. V minibusu se netopilo.

„Oni měli ten proces,“ pokračoval Fortuna, „a žalobce se ptá: ‚Jste oba blázni?‘ Víte, kdyby Ceaușescu a paní Ceaușescová byli blázni, armáda by je pak možná akorát poslala na sto roků do blázince, jak to dělají naši ruští přátelé. Víte? Ale Ceaușescu řekl: ‚Cože? Cože? Blázni... Jak se opovažujete! To je odporná provokace!‘ A jeho žena dodala: ‚Jak můžete něco takovýho říct Matce vašeho národa?‘ A tak žalobce řekl: ‚O. k., nejste ani jeden blázni. Říkáte to

vlastními ústy.⁴ A pak vojáci losovali, tolik jich to chtělo udělat. Ti, co měli štěstí, pak vytáhli Ceaușescovy na dvůr a střelili je mockrát do hlavy.“ Fortuna se od srdce zasmál, jako by vzpomínal na oblíbenou anekdotu. „Ano, režim finito,“ řekl dr. Aimsleovi. „Možná že pár tisíc agentů Securitate to ještě neví a pořád střílí do lidí, ale to brzo skončí. Větší problém je, co si počít s každým třetím člověkem, co špionuje pro bývalou vládu, že?“

Fortuna se opět zachechtal, a když pokrčil rameny, uviděl jsem jeho siluetu v nenadále záři světlometů protijedoucího armádního nákladáku. Na vnitřní straně oken přimrzala slabá vrstvička kondenzované páry. Prsty mi zkřehly zimou a ve směšných vycházkových botách, které jsem si ráno obul, jsem sotva cítil špičky chodidel. Jakmile jsme vjeli do města, oškrábal jsem z okna trochu námrazy.

„Vím, že vy všichni jste velice důležití lidé ze Západu,“ poznamenal Radu Fortuna. Jeho dech vytvářel řídkou mlhu, která stoupala ke stropu minibusu jako unikající duše. „Vím, že vy jste slavný západní miliardář, pane Vernore Deacono Trente, který tuhle návštěvu platí,“ kývl na mne, „ale mrzí mě, že některá další jména jsem zapomněl.“

Donna Wexlerová nás seznámila. „Doktor Aimslea pracuje u Světové zdravotnické organizace... Otec Michael O'Rourke zde zastupuje chicagskou arcidiecézi a zároveň nadaci Zachraňte děti.“

„Á, je dobré mít tu i kněze,“ opáčil Fortuna a v jeho hlase jsem zaslechl něco, co mohlo být ironií.

„Doktor Leonard Paxley, emeritní profesor ekonomie na Princetonské univerzitě,“ pokračovala Wexlerová. „Držitel Nobelovy ceny za ekonomii za rok 1978.“

Fortuna směrem ke starému akademikovi kývl hlavou. Paxley během celého letu z Frankfurtu neřekl jedině slovo a nyní se ztrácel v abnormálně velkém kabátě a záhybech šálu: stařec, který v parku hledá lavičku.

„Vítáme vás,“ řekl Fortuna, „ačkoliv naše země v daném okamžiku žádnou ekonomii nemá.“

„Krucinál, to je tady vždycky taková zima?“ ozval se hlas z hlubin vlněných záhybů. Emeritní profesor, laureát Nobelovy ceny, zadupal drobnýma nožkami. „Je tady kosa, při které by umrzly koule i bronzovému buldokovi.“

„A pan Carl Berry, zastupující společnost American Telegraph and Telephone,“ pokračovala Wexlerová rychle.

Zavalitý byznysmen sedící vedle mě potáhl z dýmky, vyňal si ji z úst, kývl směrem k Fortunovi a pokračoval v kouření, jako by dýmka pro něj byla nezbytným zdrojem tepla. Hlavou mi bleskla potrhlá představa, jak se všech nás sedm v minibusu choulí kolem žhnoucí náplně Berryho dýmky.

„A řekl jste, že našeho sponzora, pana Trenta, si pamatujete,“ dokončila Wexlerová.

„Áááno,“ odpověděl Radu Fortuna. Zaleskly se mu oči, když se na mě zadíval přes dým z Berryho dýmky a mlhu vlastního dechu. Skoro jsem v těch vlhkých očích viděl svůj obraz – obraz velmi starého muže, hluboko posazené oči ještě zapadlejší po vyčerpávající cestě, tělo sešlé a scvrklé v drahém obleku a plášti. Nepochybuji, že jsem vypadal starší než Paxley, starší než Metuzalém... starší než Bůh.

„Je to tak, že v Rumunsku už jste byl?“ pokračoval Fortuna. Když jsme přijeli do osvětlené části města, všiml jsem si, že oči našemu průvodci ještě víc zazářily. Krátce po válce jsem nějakou dobu pobyl v Německu. Výjevy za oknem minibusu se tomu podobaly. Na Palácovém náměstí bylo víc tanků, černých kolosů, které by někdo mohl považovat za opuštěné hromady studeného šrotu, kdyby nás při průjezdu nesledovala jedna z vížek. Byly vidět začouzené vraky vypálených aut a přinejmenším jeden obrněný osobní transportér, z něhož zbyl pouhý kus sežehnuté oceli. Zabočili jsme doleva a projeli kolem Ústřední univerzitní knihovny, jejíž zlatá kupole a zdobná střecha se zhroutily mezi zdi ukoptěné od sazí a poďobané od kulek.

„Ano,“ řekl jsem. „Už jsem tady byl.“

Fortuna se ke mně naklonil. „A tentokrát tu některý z vašich podniků už možná otevře závod, že?“

„Možná.“

Fortuna ze mne nespouštěl pohled. „My tu pracujeme hodně lacino,“ zašeptal tak potichu, že ho patrně neslyšel nikdo kromě Carla Berryho. „Hodně lacino. Práce je tu hodně laciná. Život je tu hodně laciný.“

Zabočili jsme doleva z prázdné Calea Victoriei, pak zase doprava na Bulevardul Nicolae Bălcescu, načež minibus zastavil před nejvyšší budovou ve městě, dvaadvacetiposchoďovým hotelem Intercontinental.

„Ráno, pánové,“ řekl Fortuna, když vstal a nasměroval nás k osvětlené vstupní hale, „uvidíte nové Rumunsko. Přeji vám bezesný spánek.“

DVA

Následující den naše skupina strávila setkáními s „funkcionáři“ prozatímní vlády, povětšinou členy nedávno spleené Fronty národní spásy. Bylo tak ponuro, že se na širokých Bulevardul N. Bălcescu a Bulevardul Republicii rozsvěcovaly automatické pouliční lampy. V budovách se netopilo... nebo přinejmenším ne tak, aby to bylo poznat..., a muži a ženy, s nimiž jsme mluvili, vypadali naprosto stejně v nadměrně velkých, ošuntělých vlněných kabátech. V průběhu dne jsme hovořili s jistým Giurescem, dvěma Tismaneany, jedním Borosoiem, který, jak se ukázalo, nakonec nebyl mluvčím nové vlády – jen chvíli poté, co jsme od něj odešli, byl zatčen –, několika generály včetně Popasca, Lupoie a Diurgie a nakonec i skutečnými vůdci, mezi něž patřil Petre Roman, předseda přechodné vlády, a Ion Iliescu a Dumitru Mazilu, kteří byli prezidentem a viceprezidentem za Ceaușescova režimu.

Všichni nám sdělovali totéž: celá země je nám k dispozici a budou nám nesmírně vděční za jakákoliv doporučení, s nimiž požádáme o pomoc lidi ve svých individuálních sférách. Funkcionáři se mnou jednali s maximální možnou úctou, protože znali mé jméno a kvůli tomu, jak velké sumy peněz jsem reprezentoval, nicméně

i tak byla v jejich zdvořilé pozornosti cítit jakási roztržitost. Působili jako náměsíčníci uprostřed chaosu.

Když jsme se večer vrátili do hotelu, dívali jsme se, jak dav lidí – podle vzezření hlavně úředníci opouštějící po práci kamenné úly v centru města – ztloukl tři muže a ženu. Radu Fortuna se usmíval a ukazoval na širokou plochu před hotelem, kde se shromažďovalo stále více lidí. „Tam... na Univerzitním náměstí minulý týden..., kdy lidi přišli demonstrovat zpěvem, rozumíte? Lidi srážely na zem armádní tanky, další zastřelily. Tohle byli nejspíš udavači Securitate.“

Než před hotelem zastavil minibus, zahlédli jsme, jak pravděpodobné informátory odvádí uniformovaní vojáci a popohání je pažbami samopalů, zatímco lidé z davu je nepřestávali častovat slinami a ranami.

„Když se kácí les, létají třísky,“ zamumlal emeritní profesor. Otec O'Rourke na něj upřel nevraživý pohled, ale Radu Fortuna se jen uznale zasmál.

„Člověk by si myslel, že Ceaușescu se na obléhání připraví líp,“ řekl dr. Aimslea toho večera po jídle. Zůstali jsme v jídelně, protože nám připadala teplejší než pokoje. Rozlehlou místností se bezcílně potulovali číšníci a několik vojáků. Novináři povečeřeli rychle, s nehorázným rámusem, a brzy po jídle se odebrali tam, kam novináři chodí pít a dávat průchod svému cynismu.

Radu Fortuna za námi přišel na kávu a nyní nás oblažil svým patentovaným šklebem s dírou mezi zuby. „Chcete vidět, jak byl Ceaușescu připravený?“

Aimslea, otec O'Rourke a já jsme přisvědčili, že bychom to rádi viděli. Carl Berry se rozhodl, že se vrátí do pokoje a zavolá do Států, a dr. Paxley se vydal za ním s nevrlymi poznámkami, že jde tak brzy spát. Fortuna nás tři ostatní odvedl do zimy a potemnělými ulicemi s námi zamířil k začouzenému skeletu prezidentského paláce. Ze stínů se vynořil příslušník milice, pozvedl kalašnikov a štěkl na

nás, abychom se identifikovali. Fortuna jen něco potichu pronesl a milicionář nám dovolil pokračovat.

Palác tonul v naprosté tmě; jediná světla se linula z hořících sudů, u nichž spali nebo se choulili promrzlí milicionáři a vojáci. Všude byl poházený nábytek. Z šestimetrových oken byly strženy závěsy, podlaha byla posetá cáry papíru, na zdánlivých dlaždicích se táhly tmavé šmouhy. Fortuna nás provedl úzkou chodbou, sledem patrně soukromých obytných místností a zastavil u čehosi, co se nám jevilo jako neoznačená vestavěná skříň. Uvnitř titěrného prostoru byla jen police se třemi lucernami. Fortuna lucerny zapálil, jednu podal Aimsleovi a jednu mně a poté se dotkl ozdobné lišty nad zadní stěnou. Odsunul se panel a za ním se objevilo kamenné schodiště.

„Pane Trente,“ začal Fortuna a upřel zakaboněný pohled na moji vycházkovou hůl a roztřesené, stařecké ruce. Lucerna vrhala na stěny mihotavé stíny. Natáhl ruku, abych mu lucernu podal. „Je tu spousta schodů. Možná...“

„To zvládnou,“ procedil jsem. Lucernu jsem nepustil z prstů.

Radu Fortuna pokrčil rameny a vydal se s námi dolů.

Následující půlhodina se odehrávala jakoby ve snu, v jakési halucinaci. Schodiště vedlo do síní plných ozvěn, z nichž vybíhalo bludiště kamenných tunelů a dalších schodišť. Fortuna nás zaváděl hluboko do labyrintu, kde se naše světla odrážela od klenutých stropů a hladkých kamenů.

„Panebože,“ zamručel dr. Aimslea po desetiminutovém postupu touto spleť, „vždyť je to tu dlouhé celé kilometry.“

„Ano, ano,“ usmíval se Radu Fortuna. „Mnoho kilometrů.“

Viděli jsme skladiště se samopaly na policích, plynové masky zavěšené na háčích; viděli jsme, jak ve velitelských střediscích ve tmě trůní vysílačky a televizní obrazovky, některé zničené, jako by si na nich vybíjeli zlost šílenci se sekerami, některé stále zakryté igelitem a čekající, až je zapne obsluha; viděli jsme kasárna s palandami, kamny a petrolejovými topnými tělesy, která jsme si prohlíželi s nemalou závistí. Některé ubikace vypadaly nedotčeně, v jiných

očividně došlo k panické evakuaci nebo stejně panickým přestřelkám. Na stěnách a podlaze jedné z těchto místností byla krev a ve světle našich syčících luceren její šmouhy vypadaly spíše černě než červeně.

V odlehlých končinách tunelů byla stále vidět mrtvá těla, některá ležela v kalužích vody kanoucí ze stropních poklopů, jiná byla naházena za chvatně vztyčenými barikádami na křižovatkách podzemních ulic. Kamenné kobky páchly jako skříňové lednice na maso.

„Securitate,“ řekl Fortuna a odplivl si na jednoho z mužů v hnědé košili, který ležel na bříše v zamrzlé kaluži. „Utekli sem dolů jako krysy a my je jako krysy vyřídili. Rozumíte?“

Otec O'Rourke u jednoho mrtvého těla dlouho dřepěl se sklopenou hlavou. Potom se pokřičoval a vstal. Ve tváři se mu nezračil šok ani odpor. Vzpomínám si, že někdo říkal, že tento vousatý kněz strávil nějakou dobu ve Vietnamu.

Dr. Aimslea se zeptal: „Ale Ceaușescu do téhle... pevnosti... neutekl?“

„Ne.“ Fortuna se usmál.

Doktor se rozhlížel v syčícím bílém světle. „Proboha, proč ne? Kdyby tady zorganizoval odbojové hnutí, mohl by odolávat celé měsíce.“

Fortuna pokrčil rameny. „Ta zrůda místo toho odletěla ve vrtulníku. Prchnula... ne? Prchla, ano... prchla do *Târgoviște*, sedmdesát kilometrů odsud. Tam jeho a tu jeho krávu manželku viděli jiní, jak nasedali do auta. Chytili je.“

Dr. Aimslea podržel lucernu u vchodu do dalšího tunelu, z nějž vanul příšerný puch. Doktor světlo zase honem odtáhl. „Ale není mi jasné, proč...“

Fortuna přistoupil blíže a ostré světlo mu na krku nasvítilo starou jizvu, které jsem si dosud nevšiml. „Prý mu jeho... rádce... Temný rádce... řekl, aby sem nechodil.“ Usmál se.

Otec O'Rourke se na Rumuna upřeně zadíval. „Temný rádce. To říkáte, jako by si nechával radit od samotného ďábla.“

Radu Fortuna přikývl.

Dr. Aimslea zavřel. „A tenhle ďábel unikl? Nebo to byl některý z těch ubožáků, co jsme viděli tam vzadu?“

Náš průvodce neodpověděl, ale vstoupil do jednoho ze čtyř tunelů, které odtamtud vybíhaly. Nahoru vedlo kamenné schodiště. „Do Národního divadla,“ řekl potichu a pokynul nám, abychom šli před ním. „To bylo poničené, ale zničené ne. Váš hotel stojí hned vedle.“

Kněz, doktor a já jsme se vydali nahoru. Světlo lucerny vrhalo naše stíny více než čtyři metry vysoko na klenuté kamenné stěny. Otec O'Rourke zastavil a zadíval se na Fortunu. „Vy nejdete?“

Drobný průvodce se usmál a zavrtěl hlavou. „Zítřka vás zavedeme, kde to všechno začalo. Zítřka pojedeme do Transylvánie.“

Dr. Aimslea se na kněze a mne usmál. „Transylvánie,“ zopakoval. „Stíny Bely Lugosiho.“ Ještě se otočil, aby něco podotkl k Fortunovi, ale mužík už stačil zmizet. Jediná ozvěna nebo záblesk světla nenaznačovaly, kterým se vydal tunelem.

TŘI

Letěli jsme do Temešváru, přibližně třisetisícového města v západní Transylvánii. Přelet jsme museli přetřpět ve starém recyklovaném turbovrtulovém tupolevu, jenž nyní patřil státním aerolinkám Tarom. Letecký úřad mi nechtěl povolit vnitrozemský přelet v learu. Měli jsme štěstí; let měl zpoždění pouze půldruhé hodiny. Většinu cesty jsme letěli v oblacích a v letadle nebylo žádné vnitřní osvětlení, což nám však nevadilo, protože v něm nebyli ani stewardi ani se v něm nepodávalo občerstvení. Dr. Paxley větší část letu vrčel, ale ryk turbovrtulí a skřípění plechů, které sebou lomcovaly, když jsme prolétávali všemi těmi vzestupnými proudy a bouřkovými mračny, většinu jeho stížností zadusily.

Těsně po vzletu, pár vteřin předtím, než jsme vklouzli do mraků, se Fortuna naklonil do uličky a ukázal z okna na zasněžený ostrov na jezeře, jež muselo ležet nějakých třicet kilometrů severně od Bukurešti. „Šnagov,“ řekl s očima upřenýma na mou tvář.

Zadíval jsem se dolů, a než mi výhled zastřela mračna, zahlédl jsem na ostrově tmavý kostel a opět se podíval na Fortunu. „Ano?“

„Tam je pohřbený Vlad Tepeš,“ řekl, aniž ze mě spustil zrak. Příjmení vyslovil se sykvkou jako „Tsepeš“.

Přikývl jsem. Fortuna se v přítmí vrátil ke čtení jednoho z našich Timeů, ačkoliv mi není absolutně jasné, jak mohl za tak divokého letu číst nebo se soustředit. Za chvilku se ze sedadla za mnou vyklonil Carl Berry a zašeptal: „Kdo je sakra ten Vlad Tepeš? Nějaká oběť bojů?“

V kabině byla taková tma, že jsem Berryho tvář vzdálenou jen několik centimetrů dokázal stěží rozlišit. „Dracula,“ odpověděl jsem zástupci AT&T.

Berry zklamaně vydechl, znovu se opřel a přitáhl si pás, když jsme sebou začali už doopravdy házet.

„Vlad Napichovač,“ zašeptal jsem do prázdna.

Přestala fungovat elektřina, a tak se márnice ochlazovala tím, že se v ní prostě otevřela všechna vysoká okna. Světlo bylo dále velmi slabé, jakoby utlumené tmavozelenými stěnami, špinavými okenními tabulemi a stálou vrstvou nízko visících mračen, ale přesto stačilo vykreslit řady mrtvých těl, jimiž byly poseté stoly a takřka každá píď vydlážděné podlahy. Abychom se dostali k Fortunovi a rumunskému lékaři uprostřed místnosti, museli jsme mezi všemi těmito těly kličkovat, opatrně našlapovat mezi holýma nohama, bílými tvářemi a nafouklými břichy. V dlouhém prostoru márnice bylo nejméně tři sta nebo čtyři sta těl... nás nepočítaje.

„Proč nejsou ti lidé pohřbení?“ zeptal se otec O'Rourke se šátkem přitisknutým k tváři. V hlase mu zaznívala zlost. „Od těch vražd uplynul už nejmíň týden, ne?“

Fortuna jeho slova přeložil temešvárskému lékaři, který jen pokrčil rameny. Fortuna pokrčil rameny. „Jedenáct dní, co tohle udělala Securitate,“ řekl. „Pohřby budou brzo. Naše... jak se to říká... úřady je chtějí ukázat západním novinářům a podobným velmi důležitým lidem jako vy. Podívejte. Podívejte.“ Fortuna v místnosti rozpažil v gestu, v němž byla patrná jakási hrdost. Šéfkuchař předvádějící hostinu, kterou připravil.

Na stole před námi leželo mrtvé tělo nějakého starce. Něco ne příliš ostrého mu amputovalo ruce a nohy. Na podbřišku a geni-

táliích byly zjevné spáleniny a na hrudi byly vidět jizvy, které mi připomněly fotografie řek a kráterů na Marsu, pořízené sondou Viking.

Rumunský lékař mluvil, Fortuna překládal. „Říká, že Securitate si pohrávala s kyselinou. Víte? A tady...“

Na podlaze ležela mladá žena, oblečená, jen od prsou ke styd-ké kosti měla roztržené svršky. Uvědomil jsem si, že to, co jsem zpočátku považoval za další vrstvu rozervaných rudých cárů, je ve skutečnosti červená stěna jejího otevřeného břicha a břišní dutiny. Na klíně jí jako pohozená panenka ležel sedmiměsíční plod. Měl to být chlapec.

„Tudy,“ poručil Fortuna a s dalšími posunky pokračoval labyrintem kotníků.

Tomu chlapci muselo být asi deset. Smrt a více než týden na mrazu mu proměnily roztaženou a skvrnitou kůži v nafouklý a žilkovaný pergamen, na jehož pozadí však byly stále vidět ostnaté dráty, které měl omotané kolem kotníků a zápěstí. Ruce měl za zády spoutané s takovou silou, že mu z jamek vyskočily oba ramenní klouby. Na oči mu zaútočily mouchy a vrstva vajíček teď chlapci dodávala výraz, jako by měl nasazené bílé brýle.

Emeritní profesor Paxley zachroptěl a začal klopýtat ven z místnosti, divže nezakopl o těla vystavená na podlaze. Měli jsme dojem, jako by profesorovi při útěku jeden stařec chňapl pokroucenou rukou po nohavici.

Otec O'Rourke popadl Fortunu za kabát a mužíka málem zvedl z podlahy. „Proč nám to krucinál ukazujete?“

Fortuna se zazubil. „To není všechno, otče. Pojdte.“

„Ceașescovi říkali ‚upír‘,“ řekla Donna Wexlerová, která za námi přiletěla o něco později.

„A tady v Temešváru to začalo,“ dodal Carl Berry, zatímco potahoval z dýmky a rozhlížel se po šedé obloze, šedých budovách, šedé břečce na ulici a šedých lidech pohybujících se kalným světlem.

„Tady v Temešváru se rozhořel poslední výbuch,“ řekla Wexlerová. „Mladší generace byla nějakou dobu stále neklidnější. Ceaușescu si prakticky vzato sám podepsal ortel smrti tím, že tuhle generaci vytvořil.“

„Vytvořil tuhle generaci,“ zopakoval otec O'Rourke. „To nám vysvětlíte.“

Wexlerová se pustila do vysvětlování. V polovině šedesátých let zakázal potraty, ukončil dovoz perorální antikoncepce a nitroděložních tělísek a oznámil, že povinností ženy vůči státu je mít mnoho dětí. Ještě důležitější bylo, že jeho vláda nabízela porodné a snižovala daně těm rodinám, co uposlechly vládních výzev ke zvýšení porodnosti. Páry s méně než pěti dětmi byly vlastně pokutovány, a navíc musely platit obrovské daně. Mezi lety 1966 a 1976, dodala Wexlerová, došlo ke čtyřicetiprocentnímu nárůstu počtu narozených dětí a zároveň mohutnému zvýšení kojenecké úmrtnosti.

„A právě z tohoto přebytku přibližně dvacetiletých lidí vzniklo koncem osmdesátých let jádro revoluce,“ řekla Donna Wexlerová. „Neměli zaměstnání, neměli šanci na vysokoškolské vzdělání... vlastně ani šanci na slušné bydlení. Právě oni stáli za počátkem protestů v Temešváru a dalších místech.“

Otec O'Rourke přikyvoval. „Je to ironie..., ale dalo se to čekat.“

„Samozřejmě,“ řekla Wexlerová a zpomalila u nádraží, „že většina venkovských rodin si děti navíc nemohla dovolit...“ Odmlčela se s typicky diplomatickým rozpačitým tikem.

„A co se s těmi dětmi dělo?“ zeptal jsem se. Bylo teprve krátce po poledni, ale venku už se snášel zimní soumrak. V tomto úseku temešvárské hlavní třídy nebyly žádné pouliční lampy. Kdesi o kus dál na kolejích zaječela lokomotiva.

Diplomatka z velvyslanectví zavrtěla hlavou, ale přistoupil k nám Fortuna. „Dnes v noci odjíždíme vlakem do Sebeșe, Sibiu, Copșa Mici a Sighișoary,“ řekl usmívající se Rumun. „Tam uvidíte, kam se ty děti poděly.“

Zimní večer se za okny našeho vlaku proměnil v zimní noc. Vlak projížděl horami rozeklanými jako shnilé zuby – tehdy jsem si nedokázal vzpomenout, jestli je to horský hřeben *Făgăraș* nebo pohoří Bucegi na východním okraji Jižních Karpat – a bezútešně schoulené vesnice a rozpadávající se hospodářství pohlcovala černě, přerušovaná pouze občasným přísvitem petrolejek za vzdálenými okny. Na okamžik iluze dosáhla dokonalosti a já si pomyslel, že projíždíme těmito horskými masivy v patnáctém století, kočárem se ubíráme na hrad nad řekou Argeș, chvatně v horských průsmycích závodíme s nepřáteli, kteří by...

S leknutím jsem si uvědomil, že jsem málem usnul. Byl silvestr, poslední noc roku 1989 a úsvit měl přinést to, co lidé obecně vnímali jako poslední desetiletí milénia. Pohled z okna však nadále skýtal letmý vhled do patnáctého století. Jedinými vetřelci moderní doby viditelnými při večerním odjezdu z Temešváru byla vojenská vozidla, která bylo možné občas zahlédnout na zasněžených cestách, a zřídkaivé elektrické vedení vinoucí se nad stromy. Pak tyto útlé talismany zmizely a zůstaly jen vesnice, petrolejky, zima a tu a tam nějaký ten povoz s gumovými koly tažený koňmi spíše kost než kůže, řízený muži zachumlanými v tmavé vlně. Pak se kolem ženoucího se vlaku, který nikde nezastavoval, vyprázdnily i vesnické ulice. Uvědomil jsem si, že některé vsi tonou v naprosté tmě, ačkoliv nebylo ještě ani deset hodin večer, a když jsem se naklonil a otřel námrazu z okna, všiml jsem si, že vesnice, kterou jsme právě projížděli, je mrtvá – že domy bourají buldozery, že se kácí kamenné zdi a se zemí srovnávají zemědělské usedlosti.

„*Systematizace*,“ zašeptal Radu Fortuna, který se vedle mne v tichosti zhmotnil v uličce. Žvýkal cibuli.

Nepožádal jsem ho o vysvětlení, ale náš průvodce a kontakt se jen usmál a stejně mi je poskytl. „Ceașescu chtěl zničit staré. Ceașescu boural vesnice, stěhoval tisíce lidí do městských lokalit,

jako je bulvár Vítězství socialismu v Bukurešti... kilometry a kilometry vysokých činžáků. Akorát ty domy nebyly dokončené, když zbourali to staré a ty lidi tam sestěhovali. Žádné topení. Žádná voda. Žádná elektřina... on totiž prodával elektřinu do ciziny. A tak lidi z vesnic, co tady měli domeček a žili v rodině tři sta nebo čtyři sta lidí, teď žijí v osmém patře hrozného cihlového domu v cizím městě... bez oken, kam fouká studený vítr. Kilometr daleko musí nosit vodu a pak ještě osm řad schodů.“

Pořádně se zakousl do cibule a přikývl, jako by byl spokojený. „*Systematizace*.“ Pokračoval v chůzi zakouřenou uličkou.

Hory ubíhaly nocí. Opět jsem začínal dřímat – předešlé noci jsem toho moc nenaspal, ať už bezesně, či jinak, a noc předtím jsem v letadle taky nespál, ale pak jsem se s úlekem probudil, když jsem zjistil, že si vedle mne sedl pan emeritní profesor.

„Není tu ani náznak tepla,“ zašeptal a ještě silněji si přitáhl šál. „Člověk by si myslel, že když jsou v tomhle takzvaném voze první třídy všechna ta venkovská těla, kozy a kuřata a kdovíco ještě, vyprodukuje nějaké tělesné teplo, ale vagon je studený jak mrtvé prso madam Ceaușescové.“

Nad tímto přirovnáním jsem zamrkal.

„Popravdě vzato,“ řekl dr. Paxley konspiračním tónem, „není to tak hrozné, jak se říká.“

„Ta zima?“ zeptal jsem se.

„Ne, ne. Ekonomika. Ceaușescu je možná jediný státník v našem století, který doopravdy splatil zahraniční dluh své země. Samozřejmě že za tímto účelem musel převádět potraviny, elektřinu a spotřební zboží do ciziny, ale Rumunsko nemá absolutně žádný zahraniční dluh. Vůbec žádný.“

„Hmm,“ odpověděl jsem a snažil se rozpomenout na útržky snu, který se mi zdál v oněch několika okamžicích spánku. Souvisel nějak s krví a železem.

„Obchodní přebytek ve výši jedna celá sedm miliardy dolarů,“ zamumlal Paxley, když se ke mně naklonil dostatečně blízko, abych

poznal, že i on večerel cibuli. „A nedluží nic Západu ani Rusku. Neuvěřitelné.“

„Jenže lidi hladoví,“ poznamenal jsem potichu. Wexlerová a otec O'Rourke spali na sedadle před námi. Vousatý kněz si něco brebentil, jako by zápolil s noční můrou.

Paxley nad mou poznámkou jen mávl rukou. „Až dojde ke sjednocení Německa, víte, kolik budou muset investovat západní Němci, jen aby přebudovali infrastrukturu na východě?“ Aniž si počkal na mou odpověď, pokračoval: „Sto *miliard* marek..., a to jen aby nastartovali růst. V Rumunsku je infrastruktura v tak ubohém stavu, že tu není co bourat. Pošlete do šrotu průmyslové šílenství, na které byl Ceaușescu tak hrdý, využijete laciné pracovní síly... panebože, vždyť tihle lidi jsou skoro *nevolníci*... postavíte takovou průmyslovou infrastrukturu, jaká se vám zlíbí. Jihokorejský model, Mexiko... západním korporacím, které jsou ochotné zariskovat, se tu otvírá nedozírné pole působnosti.“

Předstíral jsem, že jsem opět zaklimbal, a emeritní profesor se vzdálil uličkou, aby našel někoho jiného, komu by mohl vysvětlovat tato základní ekonomická fakta. Zajížděli jsme stále hlouběji do transylvánských hor a míjely nás vesnice obestřené tmou.

Do Sebeșe jsme přijeli nad ránem. Čekal nás jakýsi druhořadý funkcionář, aby nás vzal do sirotčince.

Ne, slovo sirotčinec je příliš laskavé. Bylo to skladiště, vytopené v podobné míře jako všechny ostatní lednice na maso, jež jsme doposud navštívili, se špinavými vykachlíčkovánými podlahami a oprýskanými stěnami natřenými zelenou barvou zvratků do výšky očí a leprózní šedí nad ní. Hlavní sál měl nejméně sto metrů na délku.

Byl plný dětských postýlek.

I toto slovo je příliš velkorysé. Nebyly to dětské postýlky, nýbrž nízké kovové nezakryté klece. V těchto klecích byly děti. Děti od novorozeňat po desetileté. Zdálo se, že žádné není schopné chůze. Všechny byly nahé nebo oblečené do špinavých hadrů. Řada z nich

křičela nebo potichu naříkala a ve studeném vzduchu se vznášel opar jejich dechu. Na okraji této gigantické lidské maštale pokoušely ošetřovatelky s přísnými tvářemi a složitými čepci na hlavách, které občas prošly mezi klecemi, aby některému z dětí – někdy i sedmi- či osmiletému – stroze podaly láhev, nebo, a to častěji, mu vrazily facku, aby zmlklo.

Funkcionář a ředitelka „sirotčince“, která si připalovala jednu cigaretu od druhé, před námi spustili tirádu, kterou se Fortuna ani neobtěžoval překládat, a poté s námi prošli na druhý konec místnosti a prudce otevřeli vysoké dveře.

Další místnost, ještě větší než ta předchozí, se táhla do chladem zastřené dále. Sloupce kalného jitrního světla dopadaly na další klece a tváře. V této místnosti muselo být nejméně tisíc dětí a žádnému nebyly více než dva roky. Některé plakaly a jejich dětské úpění se v ozvěnách neslo vykachlíkovaným prostorem. Většina se však zdála na pláč příliš zesláblá a letargická a jen ležela na tenkých, výkaly umolousaných hadrech. Některé děti ležely ve fatálním sevření blížícího se vyhladovění. Některé vypadaly mrtvé.

Radu Fortuna se otočil a založil si ruce na hrudi. Usmíval se. „Takže vidíte, kam se poděla ta mimina, že?“

ČTYŘI

V Sibiu jsme našli ukryté děti. V tomto stosedmdesátitisícovém městě ve střední Transylvánii stály čtyři sirotčince a každý z nich byl větší a bezútešnější než ten v Sebeșu. Dr. Aimslea prostřednictvím Fortuny požádal, abychom se mohli podívat na děti s AIDS.

Ředitel Státního sirotčince na Strada Cetatii, staré budovy bez oken ve stínu hradeb z šestnáctého století, zásadně odmítal připustit, že nějaké děti s AIDS vůbec existují. Odmítl uznat, že máme právo vstoupit do sirotčince. V jedné fázi dokonce odmítl uznat, že je ředitelem Státního sirotčince na Strada Cetatii, navzdory cedulce na dveřích jeho kanceláře a vizitce na jeho pracovním stole.

Fortuna mu ukázal naše cestovní dokumenty a pověřovací listiny, podepsané prozatímním předsedou vlády Romanem, prezidentem Iliescem a viceprezidentem Mazilem, k nimž byla přiložená osobní prosba o spolupráci.

Ředitel se jen ušklíbl, popotáhl z krátké cigarety, zavrtěl hlavou a počastoval nás jakousi pohrdavou poznámkou. „Moje pokyny pochází z ministerstva zdravotnictví,“ překládal Radu Fortuna.

Trvalo nám skoro hodinu, než jsme se spojili s hlavním městem, ale nakonec se Fortunovi podařilo dovolat přímo do kanceláře

předsedy vlády, který zavolal na ministerstvo zdravotnictví, kde mu bylo přislíbeno, že do Státního sirotčince na Strada Cetatii neprodleně zavolají. Za nějaké dvě hodiny ministerstvo skutečně zavolalo, ředitel něco zavrčel na Fortunu, odhodil nedopalek cigarety na špinavé kachličky, které jimi byly poseté, štkl něco na zřízence a podal Fortunovi obrovský svazek klíčů.

Oddělení pacientů s AIDS se nacházelo za čtverými zamčenými dveřmi. Nebyly tam žádné ošetřovatelky, žádní lékaři... vůbec žádní dospělí. Nebyly tam ani postýlky; kojenci a malé děti seděli na kachlíkové podlaze nebo soupeřili o to, kdo získá místo na jedné z šesti holých a výkaly potřísněných matrací pohozených u protější stěny. Byli nazí a měli oholené hlavy. Místnost bez jediného okna osvětlovalo několik holých čtyřicetiwattových žárovek v asi dvanáctimetrových rozestupech. Některé děti se shromáždily v kalužích kalného světla a pozvedávaly k žárovkám nateklé oči jako ke slunci, většina však zůstávala ležet v hlubokých stínech. Když jsme otevřeli plechové dveře, starší děti před světlem po čtyřech odcupitaly.

Bylo zřejmé, že podlahy se každých pár dní stříkaly hadicí – na popraskaných dlaždicích byly vidět stříkance a šmouhy –, a stejně tak bylo zřejmé, že žádná jiná hygienická opatření se zde neprováděla. Donna Wexlerová, dr. Paxley a pan Berry se otočili a před zápachem utekli. Dr. Aimslea nadával a tloukl pěstí do kamenné stěny. Otec O'Rourke napřed jen vyjeveně zíral, na irské tváři mu vztekem naskakovaly skvrny, a pak přecházel od jednoho dítěte ke druhému, dotkl se jeho hlavičky, potichu něco zašeptal jazykem, kterému nerozumělo, a zvedl je ze země. Když jsem je sledoval, měl jsem neurčitý dojem, že většinu z těchto dětí nikdo nikdy neuchopil, možná se jich nikdy ani nedotkl.

Do sálu nás následoval i Radu Fortuna. Neusmíval se. „Soudruh Ceaușescu říkal, že AIDS je kapitalistická nemoc,“ vysvětloval přidušeně. „Rumunsko nemá žádné oficiální případy této nemoci. Ani jeden.“

„Panebože, panebože,“ opakoval dr. Aimslea, zatímco přecházel od dítěte k dítěti. „Většina z nich je v pokročilém stadiu komplikací spojených s AIDS. A trpí podvýživou a nedostatkem vitamínů.“ Vzhlédl a za brýlemi se mu zaleskly slzy. „Jak dlouho tady jsou?“

Fortuna pokrčil rameny. „Většina možná úplně odmalička. Dali je sem rodiče. Mimina odsud nevychází, proto jich tak málo umí chodit. Nemá je kdo držet, když to zkouší.“

Dr. Aimslea dal průchod kletbám, které jako by se v mrazivém vzduchu proměňovaly v kouř. Fortuna přikyvoval.

„Ale copak tuhle... tragédii... nikdo nezdokumentoval?“ ptal se dr. Aimslea přiškrceným hlasem.

To už se Fortuna usmál. „Ale ano, jistě. Doktor Patrascu z Ústavu virologie Stefana S. Nicolaua, ten říkal, že se tohle děje, před třemi... možná čtyřmi roky. První dítě, co testoval, bylo nakažené. Myslím, že AIDS mělo šest z dalších čtrnácti. Ve všech městech, ve všech státních zařízeních, kam šel, bylo moc, moc nemocných dětí.“

Dr. Aimslea přestal svítit tužkovou svítilnou do očí jednoho dítěte v kómatu a postavil se. Popadl Fortunu za kabát a na okamžik jsem měl pocit, že našeho drobného průvodce udeří do tváře. „Proboha, chlape, copak o tom nikomu neřekl?“

Fortuna upíral na doktora netečný pohled. „Ale ano. Doktor Patrascu to sdělil ministerstvu zdravotnictví. Tam mu řekli, aby okamžitě skončil. Zrušili seminář o AIDS, který doktor připravoval..., pak spálili jeho záznamy... a jak se to říká? Takové ty brožurky ke schůzi... *programy*. Zabavili vytištěné programy a spálili je.“

Otec O'Rourke položil jedno dítě zpátky na zem. Dvouletá holčička vzpínala ke knězi vyzáblé ručky a vydávala neurčité, úpěnlivé zvuky – prosila ho, aby ji opět zvedl. Kněz jí vyhověl a položil si její holou a strupovitou hlavu k líci. „Kčertu s nimi,“ zašeptal tónem, jako by uděloval požehnání. „Ať jdou lidi z ministerstva k čertu. Ať jde k čertu i ten hajzl v přízemí. Ať se Ceaușescu navždy smaží v pekle. Ať shoří v pekle všichni, co za tímhle stojí.“

Dr. Aimslea vstal od batolete, které vypadalo jako hromádka žeber a nafouklého břicha. „Tohle dítě umřelo.“ Opět se obrátil na Fortunu. „Jak se sakra může něco takového stát? Mezi běžným obyvatelstvem AIDS ještě přece nemůže být tak rozšířený? Nebo jsou to snad děti narkomanů?“

Viděl jsem v doktorových očích i další otázku; jak by mohlo být tolik dětí narkomanů v zemi, kde si průměrná rodina nemůže dovolit nakupovat jídlo a kde se přechovávání omamných látek trestá smrtí?

„Pojďte,“ řekl Fortuna a spolu s doktorem nás ze sálu smrti odvedl. Otec O'Rourke ještě zůstal a dále zvedal jedno dítě za druhým a dotýkal se jich.

Ve „zdravém sále“ v přízemí, který se od sebešského sirotčince lišil pouze velikostí – v nekonečném moři kovových postýlek muselo být víc než tisíc dětí –, se ošetrovatelky apaticky pohybovaly od jednoho dítěte ke druhému, podávaly jim láhve s čímsi, co vypadalo jako mléčná výživa, a potom, když se děti pouštěly do hlasitého sání, každému z nich píchaly nějakou injekci. Jehlu pak sestra utírala do hadru, který nosila u opasku, opět ji zasouvala do velké lahvičky na tácku a injekci aplikovala dalšímu dítěti na řadě.

„Svatá bohorodičko,“ zašeptal dr. Aimslea. „To tady nemáte jednorázové injekce?“

Fortuna rozhodil rukama. „Kapitalistický luxus.“

Aimslea zbrunátněl, až se zdálo, jako by mu ve tváři praskaly kapiláry. „A co takové autoklávy?!“

Fortuna pokrčil rameny a na něco se zeptal nejbližší sestry. Ta jen odštěkla a vrátila se ke svým injekcím. „Říká, že autokláv je pokažený. Prý. Je v opravě na ministerstvu zdravotnictví,“ překládal Fortuna.

„Jak dlouho?“ skřípal zuby Aimslea.

„Je pokažený čtyři roky,“ odpověděl Fortuna poté, co otázku zavolal na zaneprázdněnou ženu. Ta se při odpovědi ani neobtěžovala otočit. „Říká, že byl pokažený čtyři roky *předtím*, než ho loni poslali na ministerstvo do opravy.“

Dr. Aimslea přistoupil k asi šestiletému chlapci, který v postýlce vleže sál z láhve. Kojenecká výživa vypadala jako šedá voda. „A to jim teď dávají vitamínové injekce?“

„Ne, to ne,“ odpověděl Fortuna. „Krev.“

Dr. Aimslea strnul a potom se pomalu otočil. „Krev?“

„Ano, ano. Dospělou krev. Děti po ní budou silné. Schvaluje to ministerstvo zdravotnictví... prý je to hodně... jak se to říká... *pokročilá medicína.*“

Aimslea udělal krok k sestře, potom udělal krok k Fortunovi a potom se prudce otočil na mne, jako by měl sestru nebo Fortunu zabít, kdyby se k nim ještě víc přiblížil. „*Krev dospělých*, Trente. Panenko skákavá. Tahle teorie zanikla spolu s plynovými lampami a pánskými kamašemi. Panebože, copak jim nedochází...“ Najednou se otočil zpátky k našemu průvodci. „Fortuno, odkud berou tuhle... dospělou krev?“

„Je darovaná... ne, špatně. Ne darovaná, *koupená*. Lidi ve velkých městech, co nemají vůbec žádné peníze, prodávají krev pro děti. Patnáct lei za odběr.“

Dr. Aimslea zvláště zachroptěl a jeho chropot se záhy proměnil v potlačovaný smích. Rukou si zastínil oči a zapotácel se dozadu, až se opřel o tác plný láhví tmavé tekutiny. „Platí dárcům krve,“ šeptal si sám pro sebe. „Lidem z ulice... narkomanům... prostitutkám... a podávají ji dětem ve státních sirotčincích opakovaně používanými, nesterilními jehlami.“ Smál se stále hlasitěji. Pak dr. Aimslea sklouzl po stěně a s rukou stále před očima dosedl na hromadu špinavých ručníků. Z hloubi hrdla se mu nepřestával linout smích. „Kolik...“ začal se ptát Fortuny. Odkášlal si a zkusil to ještě jednou. „Kolik lidí bylo podle odhadů doktora Patrasca nakaženo AIDS?“

Fortuna sražil čelo úsilím vybavit si náležité číslo. „Myslím, že on našel osm set z prvních dvou tisícovek. Potom to možná bylo ještě víc.“

Zpod kšiltu své ruky dr. Aimslea pronesl: „Čtyřicet procent. A kolik... je dětí... v sirotčincích?“

Náš průvodce vyšpulil ret. „Podle ministerstva zdravotnictví možná dvě stě tisíc. Já myslím víc... možná milion. Možná víc.“

Dr. Aimslea už nevzhlédl ani nepromluvil. Hrdelní smích z něj vycházel stále hlasitěji a hlubším tónem, a potom jsem si uvědomil, že se už nesměje, nýbrž vzlyká.

PĚT

Podvečerním světlem se pak šest z nás vydalo vlakem na sever do Sighișoary. Otec O'Rourke se zdržel v sirotčinci v Sibiu. Fortuna cestou naplánoval ještě zastávku v jednom menším městě.

„Pane Trente, Copșa Mica se vám bude líbit,“ řekl. „Podíváme se tam kvůli vám.“

Neotočil jsem se na něj a dál jsem sledoval zničené vesnice, které jsme míjeli. „Další sirotčince?“ zeptal jsem se.

„Ne, ne. Tedy ano... sirotčinec v Copșa Mice je, ale nepůjdeme tam. Je to malé město... šest tisíc lidí. Ale je to důvod, proč přijíždíte do naší země, že?“

Nakonec jsem se na něj přece jen otočil. „Průmysl?“

Fortuna se zasmál. „No, ano... Copșa Mica je velice průmyslová. Stejně jako tolik našich měst. A tohle je velice blízko Sighișoary, kde se narodil Temný rádce soudruha Ceaușesca.“

„Temný rádce,“ vyštěkl jsem. „Co to sakra říkáte? Že Ceaușescův rádce byl Vlad Tepeš?“ Průvodce neodpověděl.

Sighișoara je dokonale zachovalé středověké město, kde i přítomnost oněch několika automobilů v úzkých dlážděných ulicích působí jako anachronismus. Kopce okolo Sighișoary jsou poseté

popadanými věžemi a tvrzemi, které však nevypadají tak podmanivě jako šestice zachovalých hradů v Transylvánii, které se pro naivní cestovatele s tvrdou měnou do jednoho prohlašují za pravý Draculův hrad. Nicméně dům na Piața Muzeului byl opravdovým rodištěm Vlada Draculy a v letech 1431–1435 i jeho domovem. Když jsem ho před mnoha lety viděl naposledy, v horním patře byla restaurace a v podzemí vinný sklípek.

Fortuna se protáhl a vydal se najít něco k jídlu. Dr. Aimslea náš rozhovor zaslechl a spustil se na sedadlo vedle mne. „Věříte tomu muži?“ zašeptal. „Teď vám bude vyprávět strašidelné historky o Draculovi. *Panebože!*“

Přikývl jsem a zadíval se na hory a údolí uplývající v šedé jednotvárnosti kolem vlaku. Rozprostírala se kolem nás divočina, jakou jsem neviděl nikde jinde na světě, a to jsem zcestoval víc zemí, než kolik jich má členství v OSN. Horské svahy, hluboké strže a stromy působily jaksi deformovaně, pokrouceně, jako něco, co se ze všech sil pokouší vydrat z obrazu Hieronyma Bosche.

„Kéž bychom se tu tak museli potýkat s Draculou,“ pokračoval náš pan doktor. „Jen uvažte, Trente..., kdyby naše skupinka oznámila, že Vlad Napichovač stále žije a souží obyvatele Transylvánie... sakra..., rázem bychom tu měli deset tisíc novinářů. Na náměstí v Sibiu by parkovaly nákladáky osázené satelity a přenášely zprávy do každé americké lokální televize. Jediná zrůda, co pokouše pár desítek lidí, a světem by hned zmítal zájem... ale takhle... desítky tisíc mrtvých mužů a žen, stovky tisíc dětí zamčených v jakýchsi skladištích, kde čekají... *sakra.*“

Přikývl jsem, aniž jsem otočil hlavu. „Trivialita zla,“ zašeptal jsem.

„Co, prosím?“

„Trivialita zla,“ otočil jsem se a věnoval lékaři neveselý úsměv. „Dracula by byl atraktivní story. Těžký úděl stovek tisíc obětí politického šílenství, byrokracie, hlouposti... to je jen nepřijemnost.“

Do Copşa Mici jsme přijeli těsně před půlnocí a já jsem si hned uvědomil, proč to má být „moje“ město. Wexlerová, Aimslea a Paxley zůstali během půlhodinového čekání ve vlaku; jenom Berry a já jsme měli ve městě své zájmy. Fortuna šel v čele.

Obec spočívala v širokém údolí mezi starobylými horami. Na stránkách ležel sníh a měl černou barvu. Rampouchy visící z temných střech na domech byly také černé. Břečka na nezpevněných cestách byla jakási šedočerná směska a nad vším visel zřetelný příkrov černého vzduchu, jako by se tu ve zmírajícím světle mihotal milion mikroskopických mūr. Míjeli nás muži a ženy v černých kabátech a šálách, vlekli za sebou těžké vozíky nebo vedli za ruku děti, a tváře těchto lidí byly černé jako kolomaz. Když jsme se přiblížili ke středu města, uvědomil jsem si, že se brodíme skoro desetcentimetrovou vrstvou popela a sazí. V Jižní Americe a jinde jsem viděl činné sopky, a popel a půlnoční nebe měly úplně stejnou barvu.

„Je tu... jak se to říká... továrna na autopneumatiky,“ řekl Radu Fortuna a ukázal k černému průmyslovému komplexu, jenž vyplňoval konec údolí jako nějaký odpočívající drak. „Vyrábí černý prášek na gumové výrobky..., pracuje dvacet čtyři hodin denně. Obloha je tady vždycky taková...“ Hrdě ukázal na černý opar, který se zvolna snášel na všechno kolem.

Carl Berry se rozkašlal. „Panebože, jak v tomhle můžou ti lidé žít?“

„Nežijí dlouho,“ opáčil Fortuna. „Většina starých lidí jako vy nebo já má otravu olovem. Malé děti mají... jak je to slovo? Když pořád kašlete?“

„Astma,“ doplnil Berry.

„Ano, malé děti mají astma. Mimina se rodí se srdci, která jsou... jak se to řekne, neformovaná?“

„Deformovaná,“ řekl Berry.

Zastavil jsem sto metrů od černého plotu a černých zdí továrny. Městečko za námi bylo skicou černých čar na šedém pozadí. Zastoupenými okny nedokázalo proniknout ani světlo lamp. „Proč má tohle být ‚moje‘ město, Fortuno?“ zeptal jsem se.

Napřáhl ruku směrem k továrně. Čáry na dlani mu už zčernaly sazemi, manžeta jeho bílé košile nabyla tmavošedého odstínu. „Ceaușescu je pryč. Továrna už nemusí vyrábět gumové věci pro východní Německo, Polsko, Sovětský svaz..., chcete ji? Vyrábět věci, co chce vaše firma? Není tu... jak bych to řekl... zřetel na dopad na životní prostředí, žádná omezení způsobu výroby podle vašeho, všechno se vyhazuje, kam vy chcete. Takže, chcete ji?“

Dlouho jsem tam v tom černém sněhu stál a možná bych tam stál ještě déle, kdyby nás vlak právě ječivě neupozornil, že za dvě minuty odjíždí. „Možná,“ řekl jsem. „Jenom možná.“

Ploužili jsme se popelem zpátky do vlaku.

ŠEST

Donna Wexlerová, dr. Aimslea, Carl Berry a náš emeritní profesor dr. Leonard Paxley odjeli VIP minibusem ze Sighișoary zpátky do Bukurešti. Já jsem se ještě zdržel. Ráno bylo ponuré, údolím se šinula těžká mračna a zastírala okolní hřbety přelévajícím se oparem. Městské hradby s jedenácti kamennými věžemi se se svými šedými kameny snoubily se šedou oblohou a uzavíraly středověké město pod neprostupnou temnou kupolí. Po pozdní snídani jsem si naplnil termosku, opustil náměstí ve starém městě a vyšel po starobylém schodišti k domu na Piața Muzeului. Železné dveře do vinného sklípku byly zavřené, úzké dveře vedoucí do patra chránila těžká plechová roleta. Stařík sedící na lavičce přes ulici mi řekl, že restaurace je zavřená už několik let, že si vláda pohrávala s myšlenkou udělat z domu muzeum, ale pak došla k závěru, že zahraniční turisté by neutráceli tvrdou měnu, aby se podívali na nějaký sešlý dům... ani takový, kde před pěti sty lety bydlel Vlad Dracula. Turisté dávali přednost velkým starým hradům sto šedesát kilometrů blíž k Bukurešti; hradům postaveným několik staletí poté, co se Vlad Tepeš vzdal moci.

Vrátil jsem se na druhou stranu ulice, počkal, až stařík dokrmí svoje holuby a odejde, a potom jsem odtáhl těžkou závoru, která přidržovala roletu. Tabulky na dveřích byly stejně černé jako duše Copşa Mici. Dveře byly zamčené, ale zaškrábal jsem na starobylé sklo.

Fortuna mi otevřel a uvedl mne dovnitř. Většina stolů a židlí byla naskládána na hrubém baru. Pavučiny se od nich táhly až ke kouřem začerněným trámům, Fortuna už jeden stůl stáhl a postavil ho doprostřed kamenné podlahy. Než jsme se posadili, oprášil ještě dvě židle.

„Líbil se vám výlet?“ zeptal se rumunsky.

„Da,“ odpověděl jsem a pokračoval stejným jazykem, „ale měl jsem pocit, že jste to trochu přeháněl.“

Fortuna pokrčil rameny. Odešel za bar, oprášil dva cínové korbele a přinesl je ke stolu.

Odkášlal jsem si. „Poznal byste ve mně na letišti příslušníka Rodiny, kdybyste mě neznal?“

Můj bývalý průvodce se zazubil. „Jistě.“

Nad tím jsem se zamračil. „Jak? Nemám přízvuk a už řadu let žiju jako Američan.“

„Je to vaše vystupování,“ řekl Fortuna a nechal toto rumunské slovo splynout ze rtů. „Na Američana máte příliš vybrané vystupování.“

Povzdechl jsem si. Fortuna sáhl pod stůl a vytáhl kožený měch, ale já jsem mávl rukou a vyndal z kapsy svrchníku termosku. Nalil jsem jemu i mně a Radu Fortuna přikývl se stejně vážným výrazem, jaký jsem na něm sledoval uplynulé tři dny. Připili jsme si.

„Skoal,“ řekl. Nápoj byl vynikající, čerstvý a stále si uchovával tělesnou teplotu. Ani zdaleka se ještě neblížil bodu srážlivosti, kdy se v něm objevuje jistá hořkost.

Fortuna svůj korbel vyprázdnil, otřel si knírek a uznale přikývl. „Koupí vaše společnost ten závod v Copşa Mice?“ zeptal se.

„Ano.“

„A ty další závody... v dalších Copşa Mice?“

„Ano,“ řekl jsem. „Nebo se naše konsorcium zaváže, že do nich bude investovat.“

Fortuna se usmíval. „Investoři v Rodině budou šťastní. Bude trvat ještě pětadvacet let, než si tahle země bude moci dovolit dělat starosti se životním prostředím... a zdravím lidí.“

„Deset let,“ řekl jsem. „Ekologické smýšlení je nakažlivé.“

Fortuna udělal rukama a rameny gesto... typicky transylvánské gesto, jaké jsem neviděl už dlouhá léta.

„Když už jsme u té nakažlivosti,“ řekl jsem, „situace s těmi sirotčinci je šílená.“

Fortuna přikývl. Kalný přísvit linoucí se ze dveří za mými zády mu osvětloval čelo. Za ním byla jenom černá tma. „Tady si nemůžeme užívat přepychu vašich amerických plazmových nebo soukromých krevních bank. Stát musí zajistit zásobárnu.“

„Ale AIDS...“ začal jsem.

„Se zarazí,“ dodal ihned Fortuna. „Díky humanitárním podnětům vašeho doktora Aimsley a otce O'Rourke. Během pár měsíců budou vaše americké televize vysílat speciální reportáže v rámci programů *60 Minutes*, *20/20* a kdoví ještě jakých, co u vás vznikly od mé poslední návštěvy. Američané jsou přecitlivělí. Vzedme se vlna veřejného rozhořčení. Bude sem proudit pomoc od všech těch spolků a boháčů, co nemají nic lepšího na práci. Rodiny budou adoptovat děti, zaplatí nehorázné částky, aby nemocné děti mohly přesídlit do Států, a místní televizní kanály budou vysílat rozhovory s matkami plačícími štěstím.“

Přikyvoval jsem.

„Vaši američtí zdravotničtí pracovníci... a britští... a západoněmečtí... se pohnou do Karpat, do Bucegi a *Făgărașe*... a budou objevovat spoustu dalších sirotčinců a nemocnic, spoustu dalších takových infekčních oddělení. Za dva roky se nákaza šířit přestane.“

Opět jsem přikývl. „Ale zároveň pravděpodobně zničí značnou část vašeho... rezervoáru...“ dodal jsem potichu.

Fortuna se usmál a opět pokrčil rameny. „Je jich víc. Vždycky víc. To víte i vy ve Státech, kde se na krabicích mléka běžně objevují fotografie nezvestných dětí a mladistvých na útěku, ne?“

Dopil jsem, vstal a přešel ke světlu. „Ta doba už pominula,“ řekl jsem. „Přežití rovná se umírněnost. Tohle jednou musí pochopit každý člen Rodiny.“ Otočil jsem se zpátky k Fortunovi a v mém hlase zaznělo více zlosti, než jsem očekával. „Jinak by se totiž stalo co? Opět by se rozšířila nákaza? Následoval by růst Rodiny rychlejší než rakovina, nakažlivější než AIDS? Když se zastaví, budeme v rovnováze. Když se bude nekontrolovaně šířit, zůstanou samí lovci a žádná kořist, a lovci budou odsouzeni k vyhladovění jako před lety králíci na Velikonočním ostrově.“

Fortuna pozvedl ruce dlaněmi vzhůru. „Nesmíme se hádat. To víme. Proto musel Ceaușescu odejít. Proto jsme ho svrhli. Proto jste mu poradil, aby nechodil do tunelů ke spouštím, které by způsobily zkázu Bukurešti.“

Chvilí jsem se na drobného Fortunu dokázal jen upřeně dívat. Když jsem opět promluvil, unaveně jsem se zeptal: „Takže mě budete poslouchat? Po všech těch letech?“

Fortunovi jen zářily oči. „Ach, ano.“

„A víte, proč jsem se vrátil?“

Fortuna vstal, přešel do temné chodby, kde čekalo ještě temnější schodiště. Ukázal nahoru a vydal se přede mnou do tmy, ještě jednou v roli mého průvodce.

Ložnice kdysi sloužila jako jedna z větších skladovacích místností nad turistickou restaurací. Před pěti sty lety to ale byla ložnice. Moje ložnice.

Čekali tam ostatní, členové Rodiny, které jsem neviděl desítky či stovky let. Měli na sobě tmavá roucha, jež používáme pouze při těch nejposvátnějších rodinných obřadech.

Čekala i postel. Nad ní visel můj portrét; ten, co byl namalovaný během mého uvěznění ve Visegrádu roku 1465. Chvilí jsem se na

obraz díval – ze zdi shlížel maďarský šlechtic se sobolím límcem pokrytým zlatým brokátem a se zlatými knoflíky, jimiž měl zapnutý plášť. Hedvábnou čapku ve stylu oné doby obtáčelo devět řad perel a celou tuto ozdobu přidržovala brož ve tvaru hvězdy s velkým topazem ve středu. Tvář mi byla zároveň důvěrně známá a úděsně cizí: dlouhý a orlí nos, zelené oči velké natolik, že vypadaly groteskně, husté obočí a ještě hustší knír, abnormálně velký dolní ret na vystouplé čelisti a líci... obličej veskrze arogantní a znepokojivý.

Fortuna mě poznal. Vzdor letům, vzdor času, který se na mně podepsal, a chirurgickým úpravám, vzdor všemu.

„Otče,“ zašeptal jeden ze starců stojících u okna.

Unaveně jsem na něj zamrkal. Nedokázal jsem si vybavit jeho jméno..., byl to možná některý z bratranců bratrů Dobrinů. Naposledy jsem ho viděl při obřadu, než jsem před více než půldruhým stoletím emigroval do Ameriky.

Přistoupil ke mně a opatrně se dotkl mé ruky. Přikývl jsem, vytáhl si z kapsy prsten a nasadil si ho na prst.

Muži v místnosti poklekli. Slyšel jsem vrzání a praskání starobylých kloubů.

Bratraci Dobrinů povstali a pozvedli na světlo nějaký těžký medailon.

Poznal jsem ho. Reprezentoval řád Draka, tajnou společnost založenou v roce 1387 a reorganizovanou roku 1408. Zlatý medailon na zlatém řetězu měl tvar draka – draka svinutého do kruhu, s otevřeným chřtánem a nataženýma nohama, zvednutými křídly, ocasem ovínutým kolem těla k hlavě, přičemž celé tělo ovijelo dvojitý kříž. Na kříži se skvěla obě hesla řádu: *O quam miscors est Deus* (Ó, jak milostivý je Bůh) a *Justus et Pius* (Spravedlivý a Zbožný).

Můj otec byl uveden do řádu Draka 8. února 1421 – v roce, kdy jsem se narodil. Jako drakonista – stoupenec *draca*, draka v latině – nosil můj otec tuto insignii na štítu a nechal si ji vyrýt na své mince. Tím se stal Vladem Draculem, přičemž *dracul* v mé rodné řeči znamená jak drak, tak ďábel.

Dracula byl jednoduše syn Draka.

Dobrinský bratr mi medailon pověsil na krk. Ucítil jsem, jak se mne zlato svou tíhou snaží stáhnout k zemi. Přibližně dvanáct mužů v místnosti zazpívalo krátký chvalozpěv, poté ke mně jeden po druhém v řadě přistupovali, aby políbili můj prsten, a vraceli se na svá místa.

„Jsem unavený,“ řekl jsem. Můj hlas připomínal šustění starodávného pergamentu.

V tom okamžiku mne obestoupili, sundali mi medailon a můj drahý oblek. Pečlivě mne oblékli do lněné noční košile a Dobrin odestlal lněné příkrývky. Vděčně jsem si vlezl do postele a ulehл na vysoké polštáře.

Přistoupil ke mně Radu Fortuna. „Takže jste přijel domů zemřít, Otče.“ Nebyla to otázka. Neměl jsem potřebu ani energii přikyvovat.

K loži se přiblížil stařec, který mohl být jedním z dalších přeživších bratrů Dobrinů, poklekl, opět políbil můj prsten a řekl: „Je tedy, Otče, načase, abychom začali přemýšlet o zrození a investituře nového knížete?“

Podíval jsem se na něj a pomyslel si, jak by ho za neuhlazenost takové otázky Vlad Tepeš z portrétu nade mnou nechal narazit na kůl nebo vykuchat.

Místo toho jsem přikývl.

„Tak se stane,“ řekl Radu Fortuna. „Žena a porodní bába už byly vyvoleny.“

Zavřel jsem oči a potlačil úsměv. Sperma bylo odebráno před mnoha desetiletími a bylo prohlášeno za použitelné. Mohl jsem se jen domnívat, že se jim ho v této neschopné, nešťastné zemi, kde nesnadno přežívala pouhá naděje, podařilo přechovat. Nechtěl jsem znát ordinární podrobnosti ohledně výběru a inseminace.

„Započneme s přípravami k investituře,“ řekl stařík, kterého jsem kdysi znal jako mladého knížete Mihneu.

V jeho hlase nebyla patrná žádná naléhavost a chápal jsem, proč tomu tak je. I mé umírání mělo být pomalé. Choroba, již jsem před

tak velice dávnou dobou přijal za svou, mne neměla nechat odejít nijak lehce. I teď, kdy jsem byl prolezlý a prohnílý starobou, nemoc určovala můj život a vzpírala se líbeznému imperativu smrti.

Po dnešku už nebudu pít krev. Takové je moje rozhodnutí a je nezvratné. Poté, co jsem opět vstoupil do tohoto domu, ulehl do této postele, dům ani postel už dobrovolně neopustím.

Nicméně i během půstu mělo mé tělo s jeho neúprosnou schopností sebeuzdravování a prodlužování vlastní existence zápatit s mou naléhavou potřebou odejít z tohoto světa. Ještě rok, dva či déle jsem mohl spočívat na tomto smrtelném loži, než má duše a ono zákeřné, bytostné nutkání *přetrvávat* budou muset podlehnout nevyhnutelné nutnosti *přestat existovat*.

Jsem odhodlaný žít, dokud se nenarodí nový kníže a dokud se nezhostí své funkce, bez ohledu na to, kolik měsíců či let do té doby uplyne.

Tou dobou už však nebudu sice starý, leč stále vitální Vernor Deacon Trent; bude ze mne jen mumifikovaná karikatura muže s podivnou tváří z portrétu nad mou hlavou.

Uvelebil jsem se hlouběji do stínů a na povlečení položil zežloutlé zkrchlé prsty. Už neotvírám oči, zatímco nejstarší členové Rodiny v řadě, jeden po druhém, přicházejí naposledy políbit můj prsten a odcházejí se s šepotem a přidušeným brebentěním jako venkované na pohřbu postavit na chodbu.

Dole, na starobylém schodišti domu, kde jsem se narodil, slyším tiché vrzání a přešlapování dalších členů Rodiny – jejich dlouhých řad –, kteří si mne se zbožným mlčením přicházejí prohlédnout jako nějakou muzejní mumii, jako voskového Lenina, vyzáblého a zažloutlého v hrobě, a líbají prsten a medailon řádu Draka.

Zavírám oči a nechávám se unést do snů.

Cítím je, jak se nade mnou vznášejí, ony sny o dávných časech, sny o někdy šťastných časech, a až příliš často sny o časech úděsných. Cítím jejich tíhu, oněch snů o krvi a železe.

Zavírám oči a poddávám se jim, trhaně sním, zatímco se mi v mysli odvíjí mé poslední dny, šourající se jako zvědaví a truchlící členové mé Rodiny noci.

SEDM

Dr. Kate Neumanová dospěla do fáze, kdy už to dále snášet nemohla. Odešla z dětského oddělení, prošla infekčním, kde se zotavovalo jejích osm pacientů se žloutenkou typu B, zastavila před pokojem bezejmenného umírajícího novorozence, jen aby udeřila pěstí do dřevního rámu, a potom se rychle vydala k lékařskému pokoji.

Chodby nemocnice prvního bukurešťského obvodu Kate připomínaly jistou starou massachusettskou vazárnu, v níž pracovala jednoho léta, když šetřila peníze, aby měla na školné na Harvard; zdejší chodby byly opatřené stejným špinavě zeleným nátěrem, na podlaze se táhlo stejné popraskané a umolousané linoleum, na stropě se střídaly stejné mizerné zářivky, mezi jejichž neduživým přívitem zůstávaly dlouhé úseky tmy, a chodbami bloumal i stejný typ mužů s neoholenými tvářemi a holedbavým krokem, vrhajících kolem sebe samolibé, sexistické, slizké pohledy.

Kate Neumanová toho měla dost. Už šest týdnů byla v Rumunsku na „krátké poradní exkurzi“; osmačtyřicet hodin nespala a skoro čtyřicet se nesprchovala; bezpočet dnů nebyla na slunci; a před několika minutami viděla, jak umírá její poslední dítě. Kate Neumanová toho měla tak akorát.

Prohnala se dveřmi do lékařského pokoje a zůstala stát, ztěžka oddechovala a prohlížela si polekané tváře, které k ní vzhlížely z rozkládacího gauče a od dlouhého stolu. Její lékařští kolegové byli hlavně muži, bledí, mnozí ve špinavých chirurgických pláštích a s nepěstěnými kníry. Vypadali ospale, ale Kate věděla, že za to nemohou dlouhé směny v nemocnici; většina těchto lékařů měla pravidelnou denní pracovní dobu a spánek jim nabouralo až to, co se v porevoluční Bukurešti považovalo za noční život. Kate na konci gauče zahlédla něčí džíny a na vteřinu se jí prohnala úleva, že se vrátil její rumunský přítel a tlumočník Lucian, ale dotýčný se potom předklonil a Kate si všimla, že to není Lucian, nýbrž jen ten americký kněz, kterému děti říkaly „otec Mike“, a Kate opět, jako nějaká černá vlna, zaplavil vztek.

U automatu na horkou vodu zahlédla ředitele nemocnice pana Popescu a hned se na něj obořila. „Dnes odpoledne jsme ztratili další holčičku. Další mimino je mrtvé. Úplně bezdůvodně, pane Popescu.“

Baculatý ředitel na ni zamrkal a zamíchal si čaj. Kate věděla, že jí rozumí.

„Nechcete vědět, proč umřela?“ zeptala se Kate nevysokého ředitele.

Ke dveřím se začali sunout dva pediatri, ale Kate do dveří vstoupila a zvedla před nimi ruku jako dopravní policista. „Tohle by si měl poslechnout každý,“ řekla potichu. „Copak někdo nechce vědět, proč jsme dnes odpoledne přišli o další dítě?“

Ředitel si navlhčil rty. „Paní doktorko... jste... patrně... velmi unavená, není to tak?“

Kate se na něj upřeně zadívala. „Přišli jsme o tu holčičku na pokoji číslo devět,“ říkala hlasem prázdným, jako byl její pohled. „Umřela, protože někdo ledabyly nastavil kapačku... jednu blbou, jednoduchou, úplně obyčejnou zkurvenou kapačku... a ta tlustá sestra, které dech páchne po česneku, té holčičce píchla rovnou do srdce bublinu.“

„*Îmi pare foarte rău,*“ zamumlal pan Popescu, „*nu am înțeles.*“

„Já vám dám, že nerozumíte,“ vyštěkla Kate a cítila, jak se v ní zlost přetavuje v něco břitkého, s jemným ostrím. „Vy mi rozumíte dokonale.“ Otočila se, aby se zadívala na přibližně dvanáct lékařů, kteří ji vstoje či vsedě nespouštěli z očí. „Všichni mi rozumíte. Tahle slova se chápou snadno: zanedbání péče... profesionální nebdalost... nepořádnost. Tohle je třetí dítě, které nám umřelo jen kvůli prosté zatracené nekompetentnosti.“ Podívala se zpřímá na nejbližšího pediatra. „Kde jste byl vy?“

Muž se otočil na svého kolegu, usklíbl se a něco mu rumunsky zašeptal. Zřetelně byla slyšet slova *tiganesc* a *corcitura*.

Kate k němu udělala krok a měla co dělat, aby mu neuštědřila ránu nad huňatý knír. „Já vím, že to dítě bylo cikánský míšenec, vy ubohý hajzle.“ Udělala k němu další krok, a ačkoliv byla o víc než deset centimetrů nižší a pětatřicet kilo lehčí, pediatr zacouval ke stěně.

„Taky vím, že děti, které přežijí, prodáváte těm debilním Američanům, co se tady ochomýtají,“ řekla pediatrovi a zvedla prst, jako by jím ho chtěla píchnout do hrudi. V posledním okamžiku se od něj odvrátila, jako by ji odpudil jeho zápach. „A taky vím o obchodech, které tu vedete vy ostatní,“ dodala hlasem tak vyčerpaným a prostoupeným odporem, že ho takřka nepoznávala. „To nejmenší, co byste mohli udělat, je jich o něco víc zachránit...“

Oba pediatři u dveří odešli, jako by měli naspěch. Ostatní lékaři u stolu a na gauči odložili své čaje a taky odešli. Pan Popescu ke Kate přistoupil a naznačil, jako by se chtěl dotknout její ruky, ale pak si to rozmyslel. „Jste velmi unavená, paní Neumanová...“

„*Doktoro* Neumanová,“ opravila ho Kate, aniž zvedla zrak. „A pokud se na pokojích nezlepší dohled, Popescu, jestli bezdůvodně umře ještě jedno dítě, svatosvatě přísahám, že podám hlášení na UNICEF, Adoption Option, Save the Children a další organizace, které vám sem cpou peníze..., hlášení tak důrazné, že od nich už nikdy nevidíte ani cent a vaši chamtiví přátelé v centru vás pošlou tam, co se v dnešním Rumunsku považuje za gulag.“

Pan Popescu zbrunátněl a poté zbledl a poté opět zbrunátněl, zatímco před ní couval, sklouzl se dozadu po hraně stolu ke dveřím, postavil za sebe šálek s čajem, ale na stůl se netrefil, něco rumunsky sykl a vykradl se ze dveří.

Kate Neumanová se sklopenýma očima ještě chvíli počkala a potom přešla k šálku, zvedla ho z podlahy, otřela ho utěrkou z pultu a postavila ho zpátky do přihrádky nad automatem. Zavřela oči a cítila, jak se pod ní vyčerpání přelévá jako dlouhé, pomalé vlny pod loďkou.

„Takže vaše působení je tady skoro u konce?“ zeptal se jakýsi americký hlas.

Kate se leknutím napřímila. Na gauči stále seděl vousatý kněz v modrých džínách, šedé mikině a teniskách značky Reebok, v nichž vypadal nepatříčně a trochu absurdně. Kate napadla jízlivá odpověď, kterou však spolkla. „Ano,“ odpověděla nakonec. „Ještě týden a odjíždím, ať se děje co se děje.“

Kněz přikývl, dopil čaj a odložil dotlučený hrnek. „Sleduju vás,“ pronesl potichu.

Kate po něm šlehla pohledem. Duchovní se jí nikdy dvakrát nezamlouvali a kněží v celibátu ji štváli víc než ostatní. Připadali jí jako nepotřebný anachronismus – šamani, kteří vyměnili strašidelné masky za kolárky, poskytovatelé falešné péče, vrány poletující nad nemocnými a umírajícími.

Kate si uvědomila, jak je unavená. „Já vás nesleduju,“ řekla potichu. „Ale všimla jsem si vás s novými dětmi a jak pracujete na pokojích. Děti vás mají rády.“

Kněz přikývl. „A vy jim zachraňujete život.“ Přešel k oknu a odhrnul silné závěsy. Místnost zalilo syté večerní světlo, možná poprvé za několik desítek let.

Kate zamrkala a promnula si oči.

„Je nejvyšší čas to dneska zabalit, paní doktorko,“ řekl kněz. „Rád bych se prošel s vámi.“

„To není třeba...“ začala Kate a opět se pokusila pocítit zlost nad jeho opovážlivostí, ale nepodařilo se jí to. Cítila, jak v ní emoce drhnou, jako by měly vybitou baterku. „Dobře,“ řekla.

Vyšel s ní z nemocnice do bukurešťského večera.